

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Ing. J. Z.**, zast. Mgr. Jaroslavem Čapkem, advokátem, se sídlem Komenského 241/35, Hradec Králové, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Sokolovská 855/225, Praha 9, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17. 8. 2020, č. j. 8 Ad 5/2020 - 26,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se** v části, jíž se žalobce domáhá, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 10. 3. 2020, č. j. X, a věc vrátil žalované k dalšímu řízení, **odmítá**.
- II. Ve zbytku **se** kasační stížnost **zamítá**.
- III. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o části kasační stížnosti, která byla odmítnuta.
- IV. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o části kasační stížnosti, která byla zamítnuta.

Odůvodnění:

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 10. 3. 2020, č. j. X, zamítla odvolání žalobce a potvrdila rozhodnutí Pražské správy sociálního zabezpečení ze dne 16. 1. 2020, č. j. X – 1, kterým bylo za účelem zajištění pohledávky pojistného za žalobcem vyčíslené platebním výměrem Pražské správy sociálního zabezpečení ze dne 5. 9. 2013, č. j. X, v částce 207 414 Kč, zřízeno dle § 104i zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, zástavní právo ke spoluvlastnickému podílu (3/16) žalobce k nemovitostem zapsaným na LV č. X, k. ú. X, obec X, okres X. Proti rozhodnutí žalované se žalobce bránil žalobou k Městskému soudu v Praze.

[2] Městský soud žalobu dle § 46 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), odmítl, neboť shledal nedostatek

procesní legitimace žalobce. Ochrana práv totiž může být poskytnuta pouze tomu, kdo byl zkrácen na svých právech, přičemž žalobce se domáhal toliko účastenství ostatních spoluvlastníků daných nemovitostí v řízení o zřízení zástavního práva. Nepřibrání ostatních spoluvlastníků do řízení se však k subjektivním právům žalobce nevztahuje, tudíž ať už žalovaná z hlediska objektivního práva pochybila, či nikoliv, žaloba byla neprojednatelná.

[3] Proti usnesení městského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž uplatňuje kasační námitky, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. [fakticky se však mohlo jednat jen o námitky dle písm. e) téhož ustanovení, viz dále]. Stěžovatel předně rozporuje závěr městského soudu, že se nedomáhal ochrany svých vlastních práv. Dle stěžovatele tomu bylo naopak, neboť zřízením zástavního práva k jeho podílu klesla též tržní hodnota ostatních podílů, i když nebyly zatíženy; ostatním spoluvlastníkům, kteří nebyli účastníky správního řízení, tak svědčí prostředky procesní obrany, jejichž použitím by mohla být vydaná rozhodnutí zrušena. To dle stěžovatele silně narušuje jeho právní jistotu, a proto měli být i v jeho zájmu účastníky správního řízení dle § 27 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), též všichni spoluvlastníci předmětných nemovitostí. Dále stěžovatel namítá porušení práva na veřejné projednání věci (spravedlivý proces), jehož se měl městský soud dopustit tím, že o věci rozhodl bez jednání, i když mu stěžovatel dne 3. 7. 2020 písemně sdělil, že na nařízení jednání trvá.

[4] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti pouze odkázala na své vyjádření k žalobě, v němž zdůraznila, že řízení o zřízení zástavního práva se týkalo pouze pohledávek stěžovatele, a proto bylo vedeno výhradně vůči němu.

[5] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval formálními náležitostmi kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102 s. ř. s.), a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[6] Nejvyšší správní soud shledal, že kasační stížnost je částečně nepřijatelná. Stěžovatel kasační stížností napadl usnesení městského soudu o odmítnutí žaloby, proti němuž lze uplatnit pouze kasační námitky dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 – 98, publ. pod č. 625/2005 Sb. NSS), tj. lze namítat pouze vadu řízení před soudem, která mohla vést k vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2005, č. j. 6 As 4/2004 – 53). Kasační stížnost v tomto případě nesměruje proti meritornímu rozhodnutí městského soudu, a proto Nejvyšší správní soud nemůže posuzovat zákonnost rozhodnutí žalované (ani předcházejícího správního řízení), může přezkoumat pouze správnost postupu městského soudu, jímž žalobu odmítl pro absenci procesní legitimace stěžovatele. To znamená, že se Nejvyšší správní soud nemohl zabývat tím, zda měli být účastníky řízení i ostatní spoluvlastníci příslušných nemovitostí, jelikož se tím nezabýval ani městský soud. Nejvyšší správní soud proto mohl posuzovat výlučně otázku, zda tato námitka založila procesní legitimaci stěžovatele k podání žaloby. Z těchto důvodů je kasační stížnost v rozsahu, v jakém stěžovatel požadoval rozhodnutí ve věci samé a zrušení rozhodnutí žalované ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřijatelná, neboť se opírá o jiné než přípustné důvody kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 s. ř. s. (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2003, č. j. 6 Azs 44/2003 – 31, publ. pod č. 738/2006 Sb. NSS). V této části tedy Nejvyšší správní

pokračování

soud výrokem I. kasační stížnost stěžovatele pro nepřipustnost dle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 120 s. ř. s. odmítl.

[7] Ve zbytku je kasační stížnost přípustná, Nejvyšší správní soud proto přistoupil k jejímu posouzení v mezích uplatněných důvodů namítajících nezákonnost napadeného usnesení městského soudu o odmítnutí žaloby, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[8] Podstatou přípustné části kasační stížnosti je posouzení otázky, zda městský soud mohl a měl podanou žalobu odmítnout z důvodu uvedeného v § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Touto otázkou se Nejvyšší správní soud již zabýval, když posuzoval téměř totožnou kasační stížnost stěžovatele – a to ve vztahu k jinému usnesení městského soudu, které se týkalo také žaloby ve věci zástavního práva zřízeného správním orgánem I. stupně k nemovitostem zapsaným na LV X, k. ú. X, obec X, srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2020, č. j. 5 Ads 289/2020 - 26, resp. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2020, č. j. 5 Ads 290/2020 - 24; závěry zde učiněné dopadají i na nyní souzenou věc.

[9] Podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. soud usnesením odmítne návrh, jestliže byl podán osobou k tomu zjevně neoprávněnou. Podle § 65 odst. 1 s. ř. s. se ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, může žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti (důraz přidán NSS).

[10] Nejvyšší správní soud se výkladem § 65 odst. 1 s. ř. s. opakovaně zabýval, např. v rozsudku ze dne 29. 8. 2008, č. j. 5 As 10/2008 – 103, publ. pod č. 2256/2011 Sb. NSS, v němž uvedl: „*Krajský soud přitom svůj závěr o nepřipustnosti zmíněných žalobních námitek opřel o úvahu, podle níž musí být z každé námítky uplatněné v žalobě zřejmé, jakým způsobem byl žalobce ve vztahu k dané námítce žalobou napadeným rozhodnutím nebo řízením, které mu předcházelo, zkrácen na svých právech (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Tomuto právnímu názoru lze v obecné rovině přisvědčit a potvrzuje ho i dosavadní judikatura správních soudů. Již Vrchní soud v Praze ve vztahu k předchozí právní úpravě správního soudnictví, která byla v tomto ohledu založena na obdobných principech, v rozsudku ze dne 17. 5. 1999, č. j. 6 A 95/94 - 87, judikoval, že žalobce se může ve správním soudnictví domoci ochrany jen proti porušení těch vlastních práv, na nichž byl vydaným rozhodnutím sám zkrácen, žalobce tedy před správním soudem není oprávněn např. k tomu, aby si žalobou osvojil námítky třetích osob, uplatněné v řízení správním a týkající se porušení práv těchto osob, tím spíše tam, kde taková třetí osoba sama žalobu nepodala. Obdobně Krajský soud v Ústí nad Labem v rozsudku ze dne 25. 10. 2006, č. j. 15 Ca 144/2005 – 83, uvádí, že v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu vydaného ve sloučeném územním a stavebním řízení může žalobce namítat pouze porušení svých práv, a nikoliv také práv jiného subjektu nebo veřejného zájmu, pokud nejde o subjekt, kterému ve správním řízení zvláštní zákon přiznává oprávnění prosazovat a obhajovat zájmy společnosti. Proto žalobce v řízení o žalobě nemůže namítat ani porušení práv jiných osob zúčastněných na řízení, a to i kdyby měly stejný zájem na vyhovění žalobě. Konečně i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 7. 2004, č. j. 7 A 139/2001 – 67, publikovaném pod č. 379/2004 Sb. NSS, konstatoval, že žalobce může účinně namítat jen tu nezákonnost rozhodnutí, kterou byl zkrácen na svých právech, přičemž zkrácením na právech je pak nutno rozumět nejen zkrácení*

na právech hmotných, ale i na právech procesních.“ Obdobně např. v rozsudku ze dne 4. 4. 2013, č. j. 1 Afs 12/2013 – 30, Nejvyšší správní soud konstatoval, že „řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu a navazující řízení o kasační stížnosti nejsou koncipovány jako actio popularis. Žalobce, resp. stěžovatel je oprávněn se dovolávat pouze nezákonnosti, která nastala v jeho právní sféře. Není oprávněn osobovat si námitky vyplývající z práv třetích osob“.

[11] Z výše citovaných závěrů vyplývá, že stěžovatel mohl podat správní žalobu v souladu s § 65 odst. 1 s. ř. s. jedině z důvodu porušení jeho vlastních práv. V žalobě však uplatnil pouze námitky týkající se práv jiných osob, a proto ji městský soud v souladu s § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. oprávněně odmítl, protože byla podána osobou k tomu zjevně neoprávněnou. Rozhodnutím žalované týkajícím se zřízeného zástavního práva byl sice stěžovatel nesporně dotčen a byl tak oprávněn podat proti němu správní žalobu, avšak pro její přípustnost byl povinen namítat porušení jeho vlastních práv, což neučinil. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěrem městského soudu, dle něhož se stěžovatel svou žalobou dovolával toliko ochrany veřejných subjektivních práv jiných osob, konkrétně účastenství v řízení ostatních spoluvlastníků daných nemovitostí. Kasační námitku, dle níž byla narušena právní jistota stěžovatele tím, že rozhodnutí správních orgánů mohou být zrušena, protože ostatní spoluvlastníci nebyli účastníky správního řízení a náleží jim tak prostředky procesní obrany proti těmto rozhodnutím, považuje Nejvyšší správní soud za jakousi absurdní argumentaci kruhem, poněvadž právě zrušení správních rozhodnutí chtěl sám stěžovatel dosáhnout.

[12] K námitce porušení práva stěžovatele na veřejné projednání věci Nejvyšší správní soud konstatuje, že již z dikce stěžovatelem namítaného § 51 odst. 1 s. ř. s. jasně vyplývá, že se vztahuje pouze na rozhodování ve věci samé. V daném případě se však městský soud věcnou stránkou žaloby vůbec nezabýval, neposuzoval její důvodnost, a v takové situaci má soud povinnost nařídit jednání pouze tehdy, když je v řízení potřeba provést nějaký důkaz. K tomu však v řízení nedošlo, a proto soud jednání nařídit nemusel, i když o to stěžovatel žádal.

[13] Nad rámec kasačních námitek se Nejvyšší správní soud zabýval v souladu s § 109 odst. 4 s. ř. s. též otázkou, zda městský soud neměl povinnost stěžovatele po podání žaloby vyzvat k jejímu doplnění (§ 71 odst. 2 ve spojení s § 72 odst. 1 s. ř. s.) tak, aby obsahovala tvrzení o zkrácení jeho práv. Žaloba stěžovatele však obsahovala veškeré potřebné náležitosti (§ 37 odst. 2 a 3, § 71 odst. 1 s. ř. s.) a bylo z ní rovněž zřejmé, čeho se stěžovatel domáhá a z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], žaloba tudíž netrpěla vadou, k jejímuž odstranění by byl soud povinen stěžovatele dle § 37 odst. 5 s. ř. s. vyzvat (k tomu srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 3. 2018, č. j. 3 Azs 66/2017 – 31, publ. pod č. 3733/2018 Sb. NSS), jednalo se pouze o nedostatek způsobující absenci aktivní procesní legitimace žalobce.

[14] Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že prohlášení stěžovatele obsažené v předložené plné moci, dle něhož není právní zástupce stěžovatele oprávněn přebírat rozhodnutí prostřednictvím datové schránky, není pro Nejvyšší správní soud závazné, neboť právní úprava v § 42 odst. 1 a 2 s. ř. s. je kogentní a nelze ji smluvně upravit odlišně.

pokračování

[15] Nejvyšší správní soud k závěru, že přípustná část kasační stížnosti stěžovatele není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 *in fine* výrokem II. zamítl.

[16] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 a 3 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o té části kasační stížnosti, kterou Nejvyšší správní soud odmítl. Co se týče nákladů řízení o zbývající části kasační stížnosti, kterou Nejvyšší správní soud zamítl, žalovaná měla ve věci plný úspěch, avšak žádné náklady nad rámec její běžné činnosti jí nevznikly, tudíž jí Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení o přípustné části kasační stížnosti nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. prosince 2020

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu